



บทความวิจัย (Research Article)

ความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า

A Needs Assessment of Developing Academic Management of
Secondary Schools under The Secondary Educational Service Area Office
of Samut Prakan Based on The Concept of Valuable Life Designer

ธีรยุทธ มานะจักร์¹ ธีรภัทร กุโลภาส²

Thirayuth Manachak¹ Dhirapat Kulophas²

^{1,2}คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{1,2}Faculty of Education, Chulalongkorn University

*Corresponding Author, e-mail: m.thirayuth@gmail.com

Received: May 10, 2022; Revised: May 27, 2022; Accepted: June 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยาย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 25 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษารองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน จำนวน 326 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาใน

จังหวัดสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.978 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า ในภาพรวมคือ 0.378 (PNI_{modified} = 0.378) เมื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI_{modified} = 0.385) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร (PNI_{modified} = 0.377) และด้านการประเมินผลมีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (PNI_{modified} = 0.371) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า รายข้อย่อยที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเหมือนกันทั้ง 3 ด้านในการบริหารวิชาการ คือ การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ดั่งอย่างมืออาชีพ (Profession)

คำสำคัญ : การบริหารวิชาการ ผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ความต้องการจำเป็น

Abstract

The objectives of this research were to study the needs assessment of developing academic management of secondary schools under the secondary educational service area office of Samut Prakan based on the concept of valuable life designer. This study was conducted with descriptive methods. The population was 25 secondary schools under the secondary educational service area office of Samut Prakan. There were 326 informants, including school directors, deputy directors, department heads, and teachers. The research instruments were the needs assessment questionnaires of developing academic management of secondary schools under the secondary educational service area office of Samut Prakan based on the concept of valuable life designer, and the reliability is 0.978. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and PNI_{modified}.

The results show that the priority need index overall was 0.378 ($PNI_{\text{modified}} = 0.378$). When analyzed per item, instruction was the highest priority need ($PNI_{\text{modified}} = 0.385$) and curriculum development ($PNI_{\text{modified}} = 0.377$) was the second priority need. The lowest priority need was assessment ($PNI_{\text{modified}} = 0.371$). When considering in terms of the valuable life designer, the sub-item, which has the highest priority needs index in three aspects of academic management is planning the path professionally for leading to do what you love (Profession).

Keywords: Academic Management, Valuable Life Designer, Secondary Schools, Needs Assessment

บทนำ

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และภัยคุกคามจากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งผลให้รูปแบบการใช้ชีวิตของมนุษย์ต้องปรับตัวในด้านต่าง ๆ รวมถึงด้านการทำงานที่มีโอกาสและความท้าทายมากมาย อนาคตของการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไป จะส่งผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชากรในภาพรวมเป็นอย่างมาก หากไม่สามารถปรับตัวได้หรือได้รับผลกระทบเชิงลบที่จะเกิดขึ้นตามมา ซึ่งการสร้างความรู้ ทักษะการทำงาน การพัฒนาทางเทคโนโลยีและการมีความพร้อมในอนาคต ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ประเทศไทยควรพัฒนาขีดความสามารถส่วนนี้ให้เพิ่มขึ้น (Thailand Management Association, 2021) นอกจากนั้นแล้วสัญญาณความเปลี่ยนแปลงที่ก่อตัวและเกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัดคือ สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่ช่วงปลาย พ.ศ. 2562 ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด เกิดผลกระทบในวงกว้างทั้งรูปแบบการทำงานแบบเดิมเปลี่ยนไป เกิดการให้คุณค่ากับเวลาว่าง (Valuing free time) มากกว่าการเติบโตในสายอาชีพอย่างรวดเร็ว ผู้ที่มีความสามารถพิเศษมากมาย (Multipotentialite) จะทำให้มีทางเลือกสำหรับอาชีพในอนาคต แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นคือ การทำงานที่ออกแบบเองได้ การทำงานที่สามารถใช้ชีวิตในรูปแบบที่ตนเองต้องการได้ ทั้งด้านระยะเวลา สถานที่ จำนวนและรูปแบบการทำงาน ตอบสนองให้ผู้คนสามารถใช้

ชีวิตทำงานและชีวิตส่วนตัวได้อย่างสมดุลตามความต้องการของตนเอง ส่งผลต่อสุขภาวะที่ดีทั้งทางกาย จิตใจ เศรษฐกิจและสังคม ทำให้ผู้คนมีมุมมองต่อการทำงานในแง่ดี สามารถเลือกทำสิ่งที่ตนเองรู้สึกมีความสุข มีความหมายและมีคุณค่าได้ (Innovation Foresight Institute, 2021)

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงที่กล่าวนั้น ประเทศไทยมีพัฒนาการในการจัดการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง จนนำไปสู่ความก้าวหน้าและความสำเร็จหลายด้าน แต่ยังมีช่องว่างหรือจุดอ่อนที่ต้องเร่งแก้ไขอยู่หลายเรื่อง ด้วยเหตุนี้ การจัดการศึกษาของประเทศไทยจึงต้องเน้นการพัฒนาในเชิงคุณภาพให้สามารถสนองตอบความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว (Office of the Education Council, 2020) ซึ่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านงบประมาณ จากรายงานสถานการณ์รายจ่ายด้านการศึกษาไทยเปรียบเทียบกับตั้งแต่ พ.ศ. 2551-2561 ของสำนักงบประมาณ พบว่า กระทรวงศึกษาธิการได้รับจัดสรรงบประมาณเป็นอันดับหนึ่ง ประมาณ 8.1 แสนล้านบาท ใน พ.ศ. 2561 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP: Gross Domestic Product) (Equitable Education Fund, 2021) นับเป็นประเทศที่ลงทุนด้านการศึกษาสูงเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก รวมถึงในด้านเวลาเรียน เด็กไทยใช้เวลาในห้องเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศ OECD แต่ทั้งหมดกลับพบว่า ผลลัพธ์การศึกษาไทยยังอยู่ในระดับต่ำมาก (Erawan, 2562) ซึ่งสะท้อนว่านักเรียนไทยจำนวนมากยังมีความรู้และทักษะที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง นอกจากผลการทดสอบแล้ว นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่าร้อยละ 60 ไม่รู้เป้าหมายของตนเอง ไม่รู้ว่าอยากเรียนอะไรหรืออยากทำงานด้านใด (TEP, 2018)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 25 โรงเรียน มีบทบาทหน้าที่ จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่การศึกษา พันธกิจและจุดเน้นในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดที่สำคัญคือ การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 โดยได้รับโอกาสเข้าเรียนและพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ เพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ แต่จากข้อเสนอแนะเพื่อการ

พัฒนาผู้เรียน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ทั้ง 25 โรงเรียน พบว่า ผู้เรียนควรได้รับการวิเคราะห์ ค้นหาประเด็นในการพัฒนาเฉพาะบุคคล ส่งเสริมการวางแผนให้เกิดการพัฒนาตนเอง เกิดแรงบันดาลใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ตามความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้กับครูโดยเชื่อมโยงการดำเนินชีวิตมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ นอกจากนั้นแล้วผู้เรียนควรได้ประเมินความก้าวหน้าของตนเองเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องอันจะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีคุณค่า (The Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan, 2020)

แนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า (Valuable life designer) เป็นแนวคิดที่คำนึงถึงการค้นพบแรงบันดาลใจและความสำเร็จในชีวิตของผู้เรียน ซึ่งต้องเกิดจากความเชื่อว่า ชีวิตของตนเองมีความสำคัญและมีความหมาย โดยเมื่อค้นพบความหมายและเป้าหมายในชีวิตแล้วนั้น จะทำให้เกิดความรู้สึกถึงความมีคุณค่าในตนเอง พึงพอใจในชีวิต มีความหวัง มีความเข้มแข็ง และมีพลังในการดำเนินชีวิต (Chiu et al., 2004) หากมีเป้าหมายชัดเจนแล้วนั้น จะส่งผลต่อการใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย จะมีความกระตือรือร้นในการค้นหาตนเองและค้นหาความหมายที่เหมาะสมกับชีวิต ตลอดจนมีความทุ่มเทเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในชีวิต (Crumbaugh, 1997) ทั้งนี้ คุณลักษณะสำคัญของผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า ประกอบด้วย ค้นพบสิ่งที่รักที่จะทำ ทำอย่างมีความสุขและมีคุณค่า (Passion) สามารถทำในสิ่งที่โลกต้องการและมีคุณค่า (Mission) สามารถสร้างคุณค่าจากสิ่งที่ทำ (Vocation) วางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ดียวอย่างมืออาชีพ (Profession) และความฉับไวในการตอบสนองการเปลี่ยนแปลง (Agility) (Chamchoy et al., 2020) หากผู้เรียนทุกคนเป็นผู้ออกแบบชีวิตที่มีค่าได้นั้น จะส่งผลให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตอย่างบรรลุเป้าหมายตามความถนัดของบุคคล อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของชีวิตในอนาคตอย่างรอบด้านและมีคุณภาพ

ดังนั้นการนำแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่ามาปรับใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำเป็นต้องพิจารณาจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตรงตามความต้องการ ซึ่งการบริหารงานวิชาการ ถือได้ว่าเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา

นอกจากนั้นยังเป็นสิ่งชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารด้วย โดยการบริหารงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือ การบริหารวิชาการ ขอบข่ายงานสำคัญประกอบด้วย การจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล (Wonganutararoj, 2010) การบริหารวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงเป็นเป้าหมายหลักในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า ผู้เรียนจะสัมฤทธิ์ผลได้มากน้อยเพียงใดนั้น ผู้บริหารงานวิชาการมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้ห้องเรียนของตนเองมีคุณภาพ พัฒนาความรู้ ความสามารถ พัฒนาความคิด และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีคุณภาพ

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า สามารถนำผลการประเมินมาใช้วางแผนทางการบริหารวิชาการของโรงเรียน เพื่อให้มีการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า อันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน ครูผู้สอน รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นปัญหาวิจัยและสนใจดำเนินการวิจัยเพื่อให้ทราบถึงความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า

กรอบแนวคิดการวิจัย

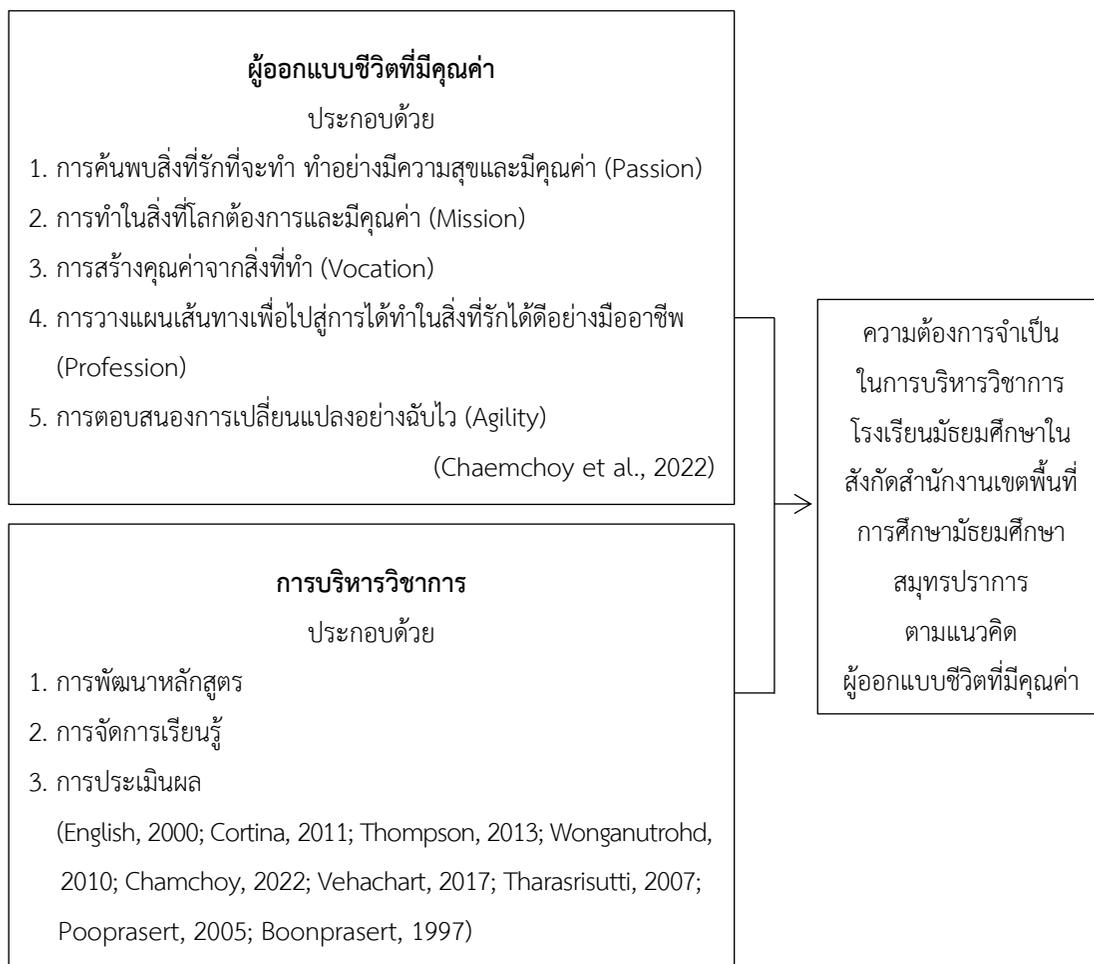
ความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า ใช้กรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า

แนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า (Chaemchoy et al., 2020) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การค้นพบสิ่งที่รักที่จะทำ ทำอย่างมีความสุขและมีคุณค่า (Passion) 2) การทำในสิ่งที่โลกต้องการและมีคุณค่า (Mission) 3) การสร้างคุณค่าจากสิ่งที่ทำ (Vocation) 4) การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้อย่างมืออาชีพ (Profession) และ 5) การตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับไว (Agility)

การบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการ ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล (English, 2000; Cortina, 2011; Thompson, 2013; Wonganutrohd, 2010; Chaemchoy, 2022; Vehachart, 2017; Tharasrisutti, 2007; Pooprasert, 2005; Boonprasert, 1997) มีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของหลักสูตรและการกำหนดโครงสร้างและรายวิชาในหลักสูตร เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า 2) การจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การสนับสนุนและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการจัดสภาพบรรยากาศ สื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า และ 3) การประเมินผล ประกอบด้วย การออกแบบและพัฒนาเครื่องมือ การประเมินผล การเรียนรู้ การประเมินหลักสูตร และการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ นำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า มีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ จำนวน 25 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวม 25 คน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนละ 1 คน รวม 25 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นครู โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้จำนวน 288 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดโดยใช้เกณฑ์ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน ($E \pm 5\%$) ได้จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 338 คน จากจำนวนประชากร 2,778 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า เป็นแบบตอบสนองคู่ (Duel-response format) มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยทั้ง 5 ระดับ ของ John W. Best (1981) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อยค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่าและการบริหารวิชาการ กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย สร้างผังโครงสร้าง

เครื่องมือวิจัยและข้อคำถามในการสอบถามให้ชัดเจนตามผังโครงสร้างเครื่องมือวิจัย โดยกำหนดแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ออกแบบและสร้างแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม กำหนดความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ ได้ข้อคำถามทั้งหมด 59 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมาใช้ พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 มีจำนวน 58 ข้อ และข้อที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.80 มีจำนวน 1 ข้อ รวมทั้งฉบับมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 แสดงว่าแบบสอบถามที่จะนำไปใช้วัดได้ตรงตามจุดประสงค์ตรวจสอบถ้อยคำภาษาให้เหมาะสมตามข้อเสนอนั้นของผู้ทรงคุณวุฒิ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.978 ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในระดับดีมาก หมายถึง แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ได้จริง (Kanjanawasee, 2013)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสำเนาแบบสอบถามและจัดส่งตามจำนวนผู้ให้ข้อมูล โดยผู้ให้ข้อมูลสามารถเลือกดำเนินการได้จาก 2 วิธี ดังนี้ วิธีที่ 1 ตอบแบบสอบถามฉบับเอกสาร โดยบรรจุลงในซองเอกสาร ที่จำหน่ายซองถึงผู้วิจัย และผนึกดวงตราไปรษณียากรเรียบร้อยแล้ว ส่งกลับมายังผู้วิจัย วิธีที่ 2 ตอบแบบสอบถามออนไลน์ จากรหัสคิวอาร์โค้ด ผ่าน Google Form ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 96.44 จำแนกเป็น ฉบับเอกสาร 148 คน คิดเป็นร้อยละ 45.39 ฉบับออนไลน์ จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 54.60 โดยในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นอยู่ภายใต้การให้คำปรึกษาแนวทางในการเก็บข้อมูลจากอาจารย์ที่ปรึกษาและแบบสอบถามทุกฉบับที่รับกลับคืนนั้น ผ่านการตรวจสอบแล้วว่า ผู้ให้ข้อมูลตอบคำถามครบถ้วนทุกประเด็นคำถามอย่างสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) โดยจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า โดยเรียงค่าดัชนีจากมากไปหาน้อย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์แจกแจงความถี่และร้อยละของตัวแปรสถานภาพ พบว่า จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 326 คน แบ่งเป็น เพศหญิง จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 63.804 และเพศชายจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 36.196 โดยส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 34.663 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 60.429 และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 8 ปี จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 56.135 โดยส่วนใหญ่ยังไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 37.117

ผลการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า

ผลการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า โดยภาพรวมตามองค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า โดยภาพรวมตามองค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า

ขอบข่ายการบริหารวิชาการ	ประเด็น	ผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า					เฉลี่ยรวม	ลำดับความต้องการจำเป็น
		การค้นพบ สิ่งที่รักที่ จะทำ ทำ อย่างมี ความสุข และมี คุณค่า (Passion)	การทำใน สิ่งที่โลก ต้องการ และมี คุณค่า (Mission)	การสร้าง คุณค่าจาก สิ่งที่ทำ (Vocation)	การวางแผน เส้นทางเพื่อ ไปสู่การได้ทำ ในสิ่งที่รักได้ดี อย่างมืออาชีพ (Profession)	การตอบสนอง การ เปลี่ยนแปลง อย่างฉับไว (Agility)		
1. การพัฒนาหลักสูตร	PNI _{modified}	0.388	0.384	0.372	0.383	0.358	0.377	2
	ลำดับ	(1)	(2)	(4)	(3)	(5)	-	
2. การจัดการเรียนรู้	PNI _{modified}	0.396	0.393	0.367	0.387	0.384	0.385	1
	ลำดับ	(1)	(2)	(5)	(3)	(4)	-	
3. การประเมินผล	PNI _{modified}	0.368	0.368	0.370	0.382	0.368	0.371	3
	ลำดับ	(3)	(3)	(2)	(1)	(3)	-	
เฉลี่ยรวม	PNI _{modified}	0.384	0.381	0.370	0.384	0.370	0.378	-

จากตารางที่ 1 ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า โดยภาพรวมตามองค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบ โดยภาพรวมคือ 0.378 (PNI_{modified} = 0.378) เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า มีผลดังนี้

ด้านการจัดการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.385) เป็นด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดอันดับแรก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า สามารถสรุปลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดไปหาต่ำที่สุด คือ การค้นพบสิ่งที่รักที่จะทำ ทำอย่างมีความสุขและมีคุณค่า

($PNI_{\text{modified}} = 0.396$) การทำในสิ่งที่โลกต้องการและมีคุณค่า ($PNI_{\text{modified}} = 0.393$) การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ดั่งอย่างมืออาชีพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.387$) การตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับไว ($PNI_{\text{modified}} = 0.384$) และการสร้างคุณค่าจากสิ่งที่ทำ ($PNI_{\text{modified}} = 0.367$)

ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{\text{modified}} = 0.377$) เป็นด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดอันดับที่สอง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า สามารถสรุปลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ การค้นพบสิ่งที่รักที่จะทำ ทำอย่างมีความสุขและมีคุณค่า ($PNI_{\text{modified}} = 0.388$) การทำในสิ่งที่โลกต้องการและมีคุณค่า ($PNI_{\text{modified}} = 0.384$) การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ดั่งอย่างมืออาชีพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.383$) การสร้างคุณค่าจากสิ่งที่ทำ ($PNI_{\text{modified}} = 0.372$) และการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับไว ($PNI_{\text{modified}} = 0.358$)

ด้านการประเมินผล ($PNI_{\text{modified}} = 0.371$) เป็นด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า สามารถสรุปลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ดั่งอย่างมืออาชีพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.382$) การสร้างคุณค่าจากสิ่งที่ทำ ($PNI_{\text{modified}} = 0.370$) การค้นพบสิ่งที่รักที่จะทำ ทำอย่างมีความสุขและมีคุณค่า ($PNI_{\text{modified}} = 0.368$) การทำในสิ่งที่โลกต้องการและมีคุณค่า ($PNI_{\text{modified}} = 0.368$) และการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับไว ($PNI_{\text{modified}} = 0.368$)

ผลการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่าตามข้อย่อยของขอบข่ายการบริหารวิชาการ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่าตามข้อย่อยของขอบข่ายการบริหารวิชาการ

ขอบข่ายการบริหารวิชาการ และข้อย่อยของ ขอบข่ายการบริหารวิชาการ	ประเด็น	องค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า					เฉลี่ย รวม	
		การค้นพบ สิ่งที่รักที่จะ ทำ	การทำ ในสิ่งที่โลก ต้องการและ มีความสุข และมีคุณค่า (Mission) (Passion)	การสร้าง คุณค่าจาก สิ่งที่ทำ (Vocation)	การวางแผน เส้นทางเพื่อ ไปสู่การได้ทำ ในสิ่งที่รักได้ดี อย่างมืออาชีพ (Profession)	การ ตอบสนอง การ เปลี่ยนแปลง อย่างฉับไว (Agility)		
1. การพัฒนาหลักสูตร (2)	การวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็น	PNI _{modified} ลำดับ	0.395 (1)	0.381 (2)	0.363 (4)	0.379 (3)	0.356 (5)	0.375 (2)
	การกำหนดผลลัพธ์การ เรียนรู้ที่พึงประสงค์ของ หลักสูตร	PNI _{modified} ลำดับ	0.391 (2)	0.378 (3)	0.370 (5)	0.398 (1)	0.372 (4)	0.382 (1)
	การกำหนดโครงสร้างและ รายวิชาในหลักสูตร	PNI _{modified} ลำดับ	0.379 (3)	0.393 (1)	0.383 (2)	0.374 (4)	0.346 (5)	0.375 (2)
	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (1)	PNI _{modified} ลำดับ	0.395 (3)	0.383 (4)	0.377 (5)	0.411 (1)	0.396 (2)	0.392 (1)
2. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	การจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร	PNI _{modified} ลำดับ	0.400 (3)	0.400 (2)	0.360 (5)	0.363 (4)	0.406 (1)	0.386 (2)
	การจัดสภาพบรรยากาศ สื่อและแหล่งเรียนรู้	PNI _{modified} ลำดับ	0.394 (2)	0.395 (1)	0.364 (4)	0.386 (3)	0.351 (5)	0.378 (3)
	การออกแบบและพัฒนา เครื่องมือการประเมินผล การเรียนรู้	PNI _{modified} ลำดับ	0.376 (1)	0.368 (3)	0.374 (2)	0.349 (5)	0.353 (4)	0.364 (3)
3. การประเมินผล (3)	การประเมินผลการเรียนรู้	PNI _{modified} ลำดับ	0.400 (2)	0.392 (4)	0.396 (3)	0.417 (1)	0.377 (5)	0.396 (1)
	การประเมินหลักสูตร	PNI _{modified} ลำดับ	0.334 (5)	0.372 (3)	0.377 (1)	0.375 (2)	0.370 (4)	0.366 (2)
	การนำผลการประเมิน หลักสูตรไปใช้	PNI _{modified} ลำดับ	0.361 (3)	0.340 (4)	0.335 (5)	0.386 (1)	0.375 (2)	0.359 (4)

จากตารางที่ 2 ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่าตามข้อย่อยของขอบข่ายการบริหารวิชาการ มีผลดังนี้

ด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดอันดับแรก เมื่อพิจารณารายข้อย่อยของขอบข่ายการบริหารวิชาการ สามารถสรุปลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.392$) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ($PNI_{\text{modified}} = 0.386$) และการจัดสภาพบรรยากาศ สื่อและแหล่งเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.378$)

ด้านการพัฒนาหลักสูตร เป็นด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดอันดับที่สอง เมื่อพิจารณารายข้อย่อยของขอบข่ายการบริหารวิชาการ สามารถสรุปลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของหลักสูตร มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.382$) โดยการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น และการกำหนดโครงสร้างและรายวิชาในหลักสูตร มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุดเท่ากัน ($PNI_{\text{modified}} = 0.375$)

ด้านการประเมินผล เป็นด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดอันดับสุดท้าย เมื่อพิจารณารายข้อย่อยของขอบข่ายการบริหารวิชาการ สามารถสรุปลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดไปหาต่ำที่สุด คือ การประเมินผล ($PNI_{\text{modified}} = 0.377$) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า การประเมินผลการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.397$) รองลงมาคือ การประเมินหลักสูตร ($PNI_{\text{modified}} = 0.366$) รองลงมาคือ การออกแบบและพัฒนาเครื่องมือ ($PNI_{\text{modified}} = 0.354$) และการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{\text{modified}} = 0.359$)

สามารถสรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารวิชาการที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินผล ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามขอบข่ายการบริหารวิชาการ พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ รายข้อย่อยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ดั่งอย่างมีอาชีพ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ด้านการพัฒนาหลักสูตร รายข้อย่อยการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของหลักสูตร มีค่าความ

ต้องการจำเป็นสูงสุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ดั่งอย่างมืออาชีพ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด และการประเมินผล รายข้อย่อยการประเมินผลการเรียนรู้มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ดั่งอย่างมืออาชีพ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด

บทความนี้เป็นเพียงการนำประเด็นการบริหารวิชาการมาผนวกกับประเด็นผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า ที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดในการบริหารวิชาการ 3 อันดับแรก ซึ่งได้มาจากการใช้เกณฑ์การประเมินความต้องการจำเป็นที่กำหนดว่า ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากับหรือมากกว่า 0.300 ถือว่ามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา (Wongwanich, 2015) ซึ่งจะสามารถนำข้อมูลที่ค้นพบนี้ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารวิชาการและดำเนินการเชิงนโยบายในอนาคต เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่าต่อไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า โดยภาพรวมคือ 0.378 ($PNI_{modified} = 0.378$) เมื่อพิจารณาตามขอบข่ายการบริหารวิชาการ พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการประเมินผล มีความต้องการจำเป็นสูงสุด และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า ผนวกกับการพิจารณาตามขอบข่ายการบริหารวิชาการ พบว่า การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ดั่งอย่างมืออาชีพ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดในทุกขอบข่ายการบริหารวิชาการ จึงมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ด้านการจัดการเรียนรู้ รายข้อย่อย การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ดั่งอย่างมืออาชีพ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความเชื่อว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ดั่งอย่างมืออาชีพ ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากการถ่ายทอด

ความรู้โดยครูผู้สอนเท่านั้น หากแต่ต้องเกิดจากการลงมือปฏิบัติของผู้เรียนโดยการกระทำ (Learning by doing) โดยครูต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากเดิมเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่การเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างราบรื่นสนองตอบความถนัดที่แตกต่างกันของผู้เรียนและบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ Panit (2014) กล่าวว่า สารวิชามีความสำคัญแต่ยังไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้ เพื่อการมีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอนต้องมุ่งสู่หัวใจของการเรียนรู้ คือ การลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะชีวิตและการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Pukiat (2001) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้และปฏิบัติด้วยตนเอง โดยเชื่อมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนาการคิดอย่างอิสระ ดังนั้นองค์ความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นจึงมีความหมายต่อผู้เรียน

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสำคัญต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ด้อย่างมีอาชีพโดยตรง ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการวางแผนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนของครู เพื่อให้สนองตอบความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้บรรลุผลในทุกด้าน สอดคล้องกับ Rodrakam (2018) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความสามารถ ในการนำครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้ร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ด้านการพัฒนาหลักสูตร รายชื่อย่อย การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของ **หลักสูตร** มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และเมื่อเรียงลำดับรายชื่อประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ด้อย่างมีอาชีพ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้วางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ด้อย่างมีอาชีพของโรงเรียนมัธยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ยังไม่มีการดำเนินการอย่างชัดเจน ซึ่งหากการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ดังกล่าวของหลักสูตร จะแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และความคิดสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการและความสามารถของตนเอง ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกอนาคตอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khonyu (2012) ได้

ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร พบว่า การพัฒนาหลักสูตรต้องตอบสนองความต้องการของสถานการณ์ของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมไปถึงการวิเคราะห์ความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต เพื่อกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ในการสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้อย่างสมบูรณ์ และสอดคล้องกับ Marland (1971) กล่าวว่า หากอาชีพศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสำหรับผู้เรียนทุกคน เมื่อออกจากโรงเรียนแล้วต้องมีทักษะที่จำเป็นสำหรับประกอบอาชีพ สะท้อนให้เห็นว่าการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของหลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน

จะเห็นได้ว่า การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของหลักสูตร มีส่วนทำให้การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ดีย่างมีอาชีพบรรลุผลสำเร็จ เพราะการออกแบบหลักสูตรโดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ นั้น เป็นรากฐานของการมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้ ความสามารถในการปฏิบัติ หรือแม้กระทั่งทักษะในรายวิชาที่เรียน รวมถึงคุณลักษณะที่ผู้เรียนควรมี ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของหลักสูตรให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนรวมทั้งของสถานการณ์ของโลกในปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ Suwathanpornkul (2011) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการศึกษาเพื่ออาชีพ สร้างความร่วมมือกับภายนอกและจัดการเรียนรู้โดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริง

ด้านการประเมินผล รายช้อย่อย การประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่า การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ดีย่างมีอาชีพ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การประเมินการเรียนรู้ในปัจจุบันเน้นการทดสอบ และเป็นการตัดสินผลลัพธ์การเรียนรู้ มีเพียงส่วนน้อยที่ใช้การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง ในขณะที่ระบบการศึกษาในปัจจุบันและอนาคตจำเป็นต้องใช้การประเมินเพื่อตรวจด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับ Buathong (2017) กล่าวว่า การประเมินการเรียนรู้ ไม่ได้ใช้เพื่อชี้ได้หรือตก แต่เป็นการใช้เพื่อประเมินความก้าวหน้าของพัฒนาการทางการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดสมดุลเชิงคุณภาพที่สอดคล้องและเป็นไปทิศทางเดียวกันทั้งความรู้ความสามารถ ทักษะการทำงาน เจตคติและบุคลิกภาพ

จะเห็นได้ว่า การประเมินผลการเรียนรู้ มีผลต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ตัวอย่างมืออาชีพเป็นอย่างมาก เพราะการประเมินการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนของคุณ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของการจัดการเรียนรู้และให้ข้อมูลแก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Ketchatturat (2017) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความสามารถในการนำครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้ร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ตัวอย่างมืออาชีพ ซึ่งเป็นรายชื่อย่อยของผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าโรงเรียนยังไม่มี การสนับสนุนหรือส่งเสริมการดำเนินการวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ตัวอย่างมืออาชีพสำหรับผู้เรียน อันเป็นการเปิดโอกาสให้ทราบถึงความต้องการ ความชอบของตนเอง หรือสามารถเลือกที่จะประกอบอาชีพได้ โรงเรียนจึงควรเร่งดำเนินการดังกล่าวอย่างเร็วที่สุด สอดคล้องกับ Clegg and Barrow (1984) กล่าวว่า ในปัจจุบันด้านสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการจะช่วยให้บุคคลมีโอกาสเลือกที่จะประกอบอาชีพ หรือทราบถึงความต้องการของตนเอง โดยเฉพาะการได้รับการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองสนใจได้เป็นอย่างดี รวมทั้งยังทำให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง การพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองและการวางแผนอนาคต

จะเห็นได้ว่า การวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ตัวอย่างมืออาชีพ เป็นรากฐานและส่วนหนึ่งของการเตรียมพร้อมตนเองในการได้ทำตามความต้องการ หรือสามารถเลือกที่จะประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม ซึ่งผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการ เพราะการศึกษาจะสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและของบุคคลได้นั่นเอง สอดคล้องกับ Cannon et al. (2015) ได้เสนอโมเดลสำหรับการสร้างและพัฒนาผู้นำในองค์กรแห่งอนาคต ว่า สมรรถนะที่จำเป็นคือการที่ผู้เรียนมีความเป็นมืออาชีพและอ่อนน้อมถ่อมตน (Professionally humble) ให้ความสำคัญและยึดมั่นกับอุดมการณ์ของตนเองและส่วนรวม ให้อิสระและความสุขในการทำงาน นอกจากนี้แล้วต้องมีความมุ่งมั่นแน่วแน่ต่อการทำในสิ่งที่ถูก (Unwavering

commitment to right action) มีความยึดมั่นและต่อเนื่องในการดำเนินงานเพื่อไปสู่เป้าหมายตามอุดมการณ์ที่ตั้งไว้ ทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ตั้งใจและอดทนต่อสถานการณ์ความกดดัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ รายชื่อย่อย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่าการวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ด้อย่างมีอาชีพ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารควรเร่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทั้งรูปแบบวิธีและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า

2. ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร รายชื่อย่อย การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของหลักสูตร มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่าการวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ด้อย่างมีอาชีพ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้นควรมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยอิงจากความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า และร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียนโดยบูรณาการเข้ากับรายวิชาต่าง ๆ

3. ผลการวิจัยพบว่า ด้านการประเมินผล รายชื่อย่อย การประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด และเมื่อเรียงลำดับรายองค์ประกอบผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า พบว่าการวางแผนเส้นทางเพื่อไปสู่การได้ทำในสิ่งที่รักได้ด้อย่างมีอาชีพ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารควรสนับสนุนและกระตุ้นครูให้พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่าให้หลากหลาย และเน้นการประเมินการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริงมากกว่าเนื้อหาสาระ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยและวางแผนแนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า เพื่อเป็นแนวการปฏิบัติที่ดีสำหรับการค้นหาแนวทางในการบริหารวิชาการเพื่ออนาคตต่อไป
2. ควรมีการศึกษานวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า เพื่อให้ได้แนวทางเชิงรุกหรือกระบวนการใหม่ในการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนาผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า
3. ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า สามารถนำไปใช้ประเมินผู้ออกแบบชีวิตที่มีคุณค่า โดยเน้นการประเมินเพื่อพัฒนามากกว่าประเมินเพื่อตัดสินความสามารถของผู้เรียนเพียงอย่างเดียว

References

- Boonprasert, U. (1997). *Curriculum and School Academic Administration*. Bangkok: Samcharoen Panich (Bangkok). [in Thai]
- Buathong, S. (2017). Measurement and Assessment of Learning Skills in the 21st Century. *Veridian E-Journal, Silpakorn University Humanities, Social Sciences, and Arts*, 10(2), 1856-1867. [in Thai]
- Bureau of the Budget. (n.d). *Thailand's Budget in Brief Fiscal Year 2017*. Bangkok: P.A. Living.
- Cannon, A. J., Sobie, S. R., & Murdock, T. Q. (2015). Bias correction of GCM precipitation by quantile mapping: how well do methods preserve changes in quantiles and extremes? *J. Clim.* 28, 6938-6959.
- Chaemchoy, S. (2022). *Academic Management Responsive to change in the Disruptive Era*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- Chaemchoy, S. et al. (2022). Policy Design for Transforming Learning Systems Responsive to Future Global Changes in 2040. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 43(2), 509-516.
- Chiu, L., Emblen, J. D., Van Hofwegen, L., Sawatzky, R., & Meyerhoff, H. (2004). An integrative review of the concept of spirituality in the health sciences. *Western journal of nursing research*, 26(4), 405-428.
- Clegg, G., & Barrow, C. (1984). *How to Start and Run Your Own Business*. London: Macmillan Press.
- Crumbaugh, J. C. (1977). The Seeking of Noetic Goals Test (SONG): A complimentary scale to the Purpose in Life Test (PIL). *Journal of Clinical Psychology*, 33(3), 907-910.

- Cortina, L. (2011). *School administrators and the professional learning of general education teachers related to gifted education*. A Delphi study. Seton Hall University Dissertations and Theses (ETDs), Paper (1421).
- English, F. W. (2000). *Deciding What to Teach and Test: Developing, Aligning, and Auditing the Curriculum*. Newbury Park, CA: Corwin Press.
- Erawan, P. (2019). A Synthesis of Systems and Approaches to Reforming the Teacher Professional Development: Transforming Conceptions of Professional Learning to Practices. *Silpakorn Educational Research Journal*, 11(2), 160-178. [in Thai]
- Equitable Education Fund. (2021). *EEF Annual Report 2020*. Bangkok: Equitable Education Fund. [in Thai]
- Innovation Foresight Institute. (2021). *Innovation Foresight Institute Annual Report 2020*. Bangkok: Innovation Foresight Institute. [in Thai]
- John W. Best. (1981). *Research in Education* (4th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Kanjanawasee, S. (2013). *Traditional test theory* (7th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]
- Ketchatturat, J. (2017). *Methods and Learning Evaluation Toolki*. Khon Kaen: kkuprinting. [in Thai]
- Khonyu, W. (2012). *Curriculum development following the current situation*. Retrieved from [http://km.npru.ac.th/userfiles/R014/km_articles_files/20130813162821_KM-The Development of Curriculum according to present situation 202.pdf](http://km.npru.ac.th/userfiles/R014/km_articles_files/20130813162821_KM-The%20Development%20of%20Curriculum%20according%20to%20present%20situation%20202.pdf) [in Thai]
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- Marland, S. P. (1971). "Career education now" *Speech delivered before the Convention of the National Association of Secondary School Principals*. Houston, Texas.
- Office of the Education Council. (2020). *Thai education status 2018/2019 Education Refrom in the Digital Era*. Bangkok: Pabpim Printing House. [in Thai]

- Panit, W. (2014). *Learning paths for students in the 21st century*. Bangkok: SotSri-Saritwong Foundation. [in Thai]
- Pukiat, L. (2001). *Project Learning: Principles and Guidelines for the event*. Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Puprasert, K. (2005). *Academic Management in School* (2nd ed.). Bangkok: Medhitips. [in Thai]
- Rodrakam, S. (2018). The role of school administrators in Thailand 4.0. Graduate School Conference 2018 of *Suan Sunandha Rajabhat University Research Proceeding*, 1(2), 575-579. [in Thai]
- Suwathanpornkul, I. (2011). *A proposed alternative strategies for school management to develop student's life skills based on the philosophy of sufficiency economy and career education approach using knowledge management process [Unpublished manuscript]*. Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University. [in Thai]
- Thailand Management Association. (2021). *TMA Annual Report 2020*. Bangkok: Thailand Management Association. [in Thai]
- Tharasrisutti, P. (2007). *Leadership and Ethics for School Administrators*. Bangkok: Ramkhamhaeng University. [in Thai]
- The Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan. (2020). *Action Plan 2021*. Samut Prakan: The Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan. [in Thai]
- The Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan. (2021). *The governmental operational plan for the fiscal year 2022*. Samut Prakan: The Secondary Educational Service Area Office Samut Prakan. [in Thai]

- Thompson, G. (2013). *Aligning curriculum, instruction, and assessment*. Retrieved January 12, 2022, from <https://prezi.com/xew2nz2dj0sp/aligning-curriculum-instruction-and-assessment/>
- Vehachart, R. (2017). *Academic Management in Basic Education Institution*. Songkhla: TSU Bookshelf. [in Thai]
- Wonganutararoj, P. (2010). *Academic Management*. Bangkok: Bangkok Bethailand. [in Thai]
- Wongwanich, S. (2015). *Needs assessment research* (3rd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]